

FAOL INVESTITSIYA SIYOSATI SHAROITIDA SANOATGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISH VA ULARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI

Shavqiyev Erkin

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Iqtisodiyot fakulteti

Raqamli Iqtisodiyot kafedrası professori.

Misirbekova Madina Muxtorjon qizi

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

IK-122 guruh talabasi.

Annotatsiya. Ushbu maqolada faol investitsiya siyosati sharoitida sanoat tarmoqlariga investitsiyalarni jalb etish jarayonlari tahlil qilinadi. Sanoatga yo'naltirilgan investitsiyalarning iqtisodiy samaradorligi, ularning ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, texnologik yangilanishlarni amalga oshirish va raqobatbardoshlikni mustahkamlashdagi o'rni o'rganiladi. Shuningdek, investitsiyalarni oqilona taqsimlash va ulardan maksimal darajada foyda olish yo'llari yoritiladi.

Kalit so'zlar: Faol investitsiya siyosati, sanoat investitsiyalari, iqtisodiy samaradorlik, raqobatbardoshlik, texnologik modernizatsiya, kapital qo'yilmalar, investitsion risklar.

Sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirish, sanoat sohasidagi yangiliklarni oshirishning asosiy omili hisoblanadi. Bu muhim jarayon, sanoat korxonalarining rivojlanishida kritik ahamiyatga ega bo'lib, texnologik innovatsiyalar, kadrlar va texnik kasblar, xavfsizlik va sifatni oshirish, energiya va ekologiya muammolari, hamda bozor ko'nikmalari va hamkorlik kabi bo'yicha yuqori darajada muvaffaqiyatga erishish uchun yaratilgan imkoniyatlarni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirishning birinchi istiqboli, texnologik innovatsiyalar va avtomatlashtirish texnologiyalaridan

foydalanishdir. Bu, mahsulot ishlash jarayonlarini samarali va samarador qilish, ishlab chiqarish va xizmat sifatini oshirish, va iste'mol qilingan resurslardan kengroq foydalanish imkoniyatlarini yaratishni o'z ichiga oladi. Kadrlar va texnik kasblarning rivojlanishi va o'zlashtirilishi sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirishning muhim qismidir. Kompaniyalarning xodimlarni yangilash, ularga yangi texnikalar bilan tanishtirish va rivojlantirilgan ish tartiblarini o'rnatish lozimdir. Sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirish uchun xavfsizlik va sifatni oshirishni muhimlashtirish kerak. Bu, ishlab chiqarish jarayonlarida to'liq ta'minot va xavfsizlikni ta'minlash, sifatni nazorat qilish va uning yuqori darajada bo'lishi uchun tadbirlar olishni o'z ichiga oladi. Investitsiya jarayonlarini rivojlantirishning bir qismi energiya sarfini pasaytirish, yuqori samarali energiya manbalari va texnikalaridan foydalanishni kengaytirishdir. Shuningdek, sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirish orqali ekologik inqirozga uchrashlikni saqlash, o'zaro munosabatlarni kuchaytirish va zaxiralarni qo'llashni ta'minlash zarurdir. Sanoat korxonalarida investitsiya jarayonlarini rivojlantirish, bozor ko'nikmalari va hamkorlikning kengayishi bilan bog'liq.

Sanoat sohasining rivojlanishi mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, faol investitsiya siyosati sharoitida sanoatga jalb etilgan investitsiyalar ishlab chiqarish hajmini oshirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va qo'shimcha ish o'rinlarini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuning uchun, investitsiyalarning oqilona taqsimlanishi va ulardan samarali foydalanish masalasi bugungi kunda dolzarb hisoblanadi.¹

Faol investitsiyalar investitsiya strategiyasining bir shakli bo'lib, foyda olish maqsadida aktivlarni faol ravishda sotib olish va sotishni o'z ichiga oladi.

Faol investorning misoli - to'siq fondi menejeri, u doimiy ravishda bozorni kuzatib boradi va pul topish imkoniyatini ko'rganida savdo qiladi.

¹ Farrux Qodirov. ECONOMIC-MATHEMATICAL MODELING OF THE DEVELOPMENT OF THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1

Faol investitsiya passiv investitsiyadan farq qiladi, u ko'rsatkich yoki indeksning harakatini kuzatish o'rniga undan ustun turishni maqsad qiladi.

Faol investitsiyaning afzalliklari quydagilar:

Risklarni boshqarish: Faol investitsiyalar pul menejerlariga investorlar portfelini bozor sharoitlariga moslashtirish uchun sozlash imkonini beradi. Misol uchun, 2008 yilgi moliyaviy inqiroz avjida bo'lgan davrda investitsiya menejerlari o'z mijozlarining bozordagi xavfini kamaytirish uchun moliyaviy sektorga portfel ta'sirini o'zgartirishlari mumkin edi.

Qisqa muddatli imkoniyatlar: Investorlar qisqa muddatli savdo imkoniyatlaridan foydalanish uchun faol investitsiyalardan foydalanishlari mumkin. Mijozlarlar bozor diapazonlarini sotish yoki momentumdan foydalanish uchun aylanma savdo strategiyalaridan foydalanishlari mumkin. Swing savdolaridagi pozitsiyalar odatda ikki kundan olti kungacha saqlanadi, ammo ikki haftagacha davom etishi mumkin. Qimmatli qog'ozlar narxлари ko'p vaqt davomida o'zgarib turadi, bu ko'plab qisqa muddatli savdo imkoniyatlarini yaratadi.

Natijalar: Faol investitsiyalar pul menejerlariga o'z mijozlarining diversifikatsiya, pensiya daromadi yoki maqsadli investitsiya daromadini ta'minlash kabi o'ziga xos ehtiyojlarini qondirishga imkon beradi. Masalan, to'siq fondi menejeri benchmark yoki boshqa o'lchov bilan taqqoslanmaydigan mutlaq daromad keltirish uchun faol uzoq yoki qisqa strategiyadan foydalanishi mumkin.

Faol investitsiyalarning cheklovlari esa quydagilar:

Xarajat: Ko'p sonli tranzaksiyalar uchun potentsial tufayli faol investitsiya qimmatga tushishi mumkin. Agar investor doimiy ravishda aktsiyalarni sotib olsa va sotsa, komissiyalar umumiy investitsiya daromadiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Xedj fondi kabi faol investitsiya menejeri bilan sarmoya kiritgan investorlar, odatda, fond qanchalik muvaffaqiyatli ishlashidan qat'iy nazar, boshqaruv to'lovini to'lashlari kerak. Faol boshqaruv to'lovlari boshqaruv ostidagi aktivlarning 0,10% dan 2% gacha bo'lishi mumkin. Faol pul menejerlari, shuningdek, ular ishlab chiqaradigan foydaning 10% dan 20% gacha bo'lgan ish haqini olishlari mumkin.

Minimal investitsiya miqdori: Faol fondlar ko‘pincha bo‘lajak investorlar uchun minimal investitsiya chegaralarini belgilaydi. Masalan, to‘siq fondi yangi investorlardan 250 000 AQSh dollari miqdorida boshlang‘ich sarmoya kiritishni talab qilishi mumkin.

Sanoat tarmoqlariga yo‘naltirilgan investitsiyalar:

- Ishlab chiqarish hajmini oshirishga xizmat qiladi;
- Innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish imkonini yaratadi;
- Ichki va tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni kuchaytiradi;
- Yangi ish o‘rinlarini yaratishga hissa qo‘shadi.

Faol investitsiya siyosati doirasida quyidagi yo‘nalishlar muhim sanaladi:

- Xususiy va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay muhit yaratish;
- Davlat tomonidan sanoat korxonalarini qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini ishlab chiqish;
- Moliyaviy va soliq imtiyozlarini joriy qilish;
- Raqobatbardosh mahsulot ishlab chiqarish uchun innovatsion loyihalarni rag‘batlantirish.

Investitsiyalarning yuqori iqtisodiy samaradorligini ta‘minlash uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim:

- Investitsiyalarning maqsadli yo‘naltirilishini ta‘minlash;
- Xomashyo va energetik resurslardan samarali foydalanish;
- Mahalliy va xalqaro investorlarga qulay investitsion muhit yaratish;
- Innovatsion va yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni rivojlantirish.

Xulosa qilib aytganda, faol investitsiya siyosati sanoat tarmoqlarining jadal rivojlanishiga xizmat qiladi. Investitsiyalarning samaradorligini oshirish uchun ilg‘or texnologiyalarni joriy etish, iqtisodiy tahlillar asosida investitsiya strategiyasini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Sanoat tarmoqlariga yo‘naltirilgan

investitsiyalar natijasida iqtisodiy o'sish sur'atlari oshib, mamlakatning global bozordagi o'rnini mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Farrux Qodirov. ECONOMIC-MATHEMATICAL MODELING OF THE DEVELOPMENT OF THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
2. Farrux Qodirov. THE PLACE OF ECONOMETRICAL MODELING OF HEALTHCARE QUALITY IMPROVEMENT IN THE DIGITAL ECONOMY. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
3. Smith, A. (1776). The Wealth of Nations.
4. Keynes, J. M. (1936). The General Theory of Employment, Interest, and Money.